

POSTANOWIENIE

29 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 29 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Z.B.

z udziałem Z.B.1 i G.B.

o dział spadku i zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej G.B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z 13 marca 2023 r., II Ca 328/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

A.W.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., że w sprawie zachodzi nieważność postępowania, nadto na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 lub art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., że istnieje w niej potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, względnie z ostrożności procesowej, iż skarga jest oczywiście uzasadniona.

W uzasadnieniu dotyczącym przesłanki nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c., skarżąca stwierdziła, że ma ona polegać na „rozpoznaniu sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, zamiast w składzie trzyosobowym - skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa. Powyższe uchybienie zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., sygn. akt III PZP 6/22 powoduje, iż rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.)”.

W zakresie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżąca wywiodła, że rozważyć należy czy dział spadku zgodnie z ogólnymi zasadami powinien mieć pierwszeństwo przed podziałem gospodarstwa rolnego, który powodować może jego rozdrobnienie i jawi się w ocenie skarżącej jako sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej. Powołała się przy tym na pogląd Sądu Najwyższego wygłoszony w postanowieniu z dnia 22 października 2015 r., IV CSK 575/15, dotyczący wykładni art. 211, 213 i 214 k.c. Podsumowała, że w sprawie ujawnia się rozbieżność „rodząca pytanie czy przesłanka prowadzenia w sposób prawidłowy

gospodarstwa rolnego przez uczestniczkę i jej męża oraz chęć do dalszego prowadzenia gospodarstwa rolnego są przesłankami wystarczającymi, aby znieść prymat zasad ogólnych dotyczących zniesienia współwłasności przez podział fizyczny rzeczy?”. Powyżej wskazane uchybienia i rozbieżności, nadto brak klarownego i pełnego ich rozważenia przez Sąd w zaskarżonym orzeczeniu, powodują, iż w ocenie skarżącej niniejsza skarga kasacyjna jest w pełni zasadna i powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania. Z kolei skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli Sądy *meriti* przy rozpoznaniu sprawy dokonały wykładni przepisów prawa procesowego lub materialnego w sposób prowadzący do skrajnie różnych rozstrzygnięć, naruszających zasady sprawiedliwego orzekania w demokratycznym państwie prawa, w sprawach o tożsamym stanie faktycznym.

Skarżąca sformułowała wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w sposób niespełniający wymogów art. 398⁹ § 1 k.p.c. W zakresie nieważności postępowania należało dojść do wniosku, że brak podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na podniesioną argumentację, którą uczestniczka postępowania wywodzi z art. 367 § 3 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1327) i uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasady prawnej – z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22. Ustalony w tej uchwale sposób wykładni powołanych przez skarżącą przepisów ma zastosowanie do orzeczeń wydanych w postępowaniu apelacyjnym od jej wydania, natomiast orzeczenie w niniejszej sprawie zapadło przed Sądem drugiej instancji 13 marca 2023 r. i z tego względu rozważania prawne zaprezentowane w uchwale nie odnoszą się do niniejszej sprawy.

Skutku w postaci stwierdzenia zdatności skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może wywołać także powołanie się przez skarżącą na występującą rozbieżność w stosowaniu określonych przepisów prawnych. Skarżąca zacytowała jedynie orzeczenie Sądu Najwyższego, które zapadło w sprawie IV CSK 575/15, dotyczące stosowania art. 211, 213 albo 214 k.c. W wywodzie skarżącej nie sposób się doszukać wyjaśnienia, w czym upatruje ona rozbieżności albo wątpliwości w stosowaniu powołanych przepisów w zestawieniu z wynikiem postępowania w niniejszej sprawie. Prawdopodobnie pogląd wyrażony w tym orzeczeniu ma potwierdzać zarzut skarżącej, że Sąd drugiej instancji nie rozpoznał sprawy zgodnie z jej oczekiwaniem. Nie świadczy jednak z pewnością o dekodowaniu przez sądy różnych norm prawnych z tych samych przepisów, nawet jeżeli rozważania prawne sądu orzekającego różnią się od przedstawionych w jednostkowym, a pasującym do wyводу skarżącej orzeczeniu.

Zapoznanie się z motywami pisemnymi przedstawionymi przez Sąd drugiej instancji otwiera pole do refleksji, że uczestniczka wbrew ustaleniom stanu faktycznego wiarygodnie odtworzonego przed Sądami *meriti* stara się udaremnić sposób działu spadku przeprowadzony adekwatnie do przepisów k.c. Skarżąca nie przedstawiła argumentacji potwierdzającej, że wątpliwości w stosowaniu przytoczonych przez nią przepisów w istocie zachodzą lub na czym polega ich odmienna wykładnia przez różne sądy powszechne, co prowadziłoby do wykazania, że w sprawie o takim samym stanie faktycznym i podczas stosowania tych samych przepisów, dochodzi do wydawania skrajnie różnych rozstrzygnięć, prowadzących do funkcjonowania w obrocie sprzecznych orzeczeń, wywołujących rażąco wadliwe konsekwencje prawne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

A.W.

[ał]

